

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Биляна Йорданова

член на научното жури за присъждане на ОНС „доктор”,
утвърдено със Заповед на Ректора на ЮЗУ №2516 от 28.10.2024.

на дисертационен труд на тема:

**„УЧИЛИЩНИЯТ ТОРМОЗ И СВЪРЗАНИТЕ С НЕГО НАРУШЕНИ
ХРАНИТЕЛНИ НАГЛАСИ СРЕД ПОДРАСТВАЩИТЕ УЧЕНИЦИ:
ПСИХОЛОГИЧНО КОНСУЛТИРАНЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛСКИЯ СЪСТАВ ЗА
ЕФЕКТИВНОТО ПСИХОЛОГИЧНО УПРАВЛЕНИЕ“**

С автор: Елени Статопулу – докторант в Катедра “Психология”,

докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

към Философски факултет – ЮЗУ “Неофит Рилски”

Нормативни основания за откриване на процедурата по външната защита.

Предоставените за защита документи по кандидатстването за степен „доктор” на Елени Статопулу (дисертация, автореферат, списък с публикации, справка за проверка на плагиатство с помощта на софтуера Turnitin) са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за неговото приложение, а също и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Югозападния университет „Неофит Рилски”.

Релевантност на темата и научното изследване.

Може да се установи ясна причинно-следствена връзка между насието в учебните заведения и развитието на вредни хранителни нагласи и поведения. Ограниченията в хранителния режим, които юношите налагат върху себе си, често са свързани с тормоза, получаван от връстниците им, и са по-осезаеми в младежкия период, отколкото в по-късните етапи от живота. Тази възраст е особено важна за изграждането на личната идентичност и търсенето на социално одобрение, като недостигът на зрялост и опит играе съществена роля в този процес. Въпреки това, изследванията, които разглеждат хранителните разстройства в контекста на тормоза, са сравнително малко. Поради това темата, предложена от Елени Статопулу, е значима, тъй като целта на нейното изследване е да създаде програма за психо-педагогическо консултиране. Тази програма, проектирана от самия изследовател (училищен психолог), е основана на принципите на когнитивно-поведенческата терапия и е насочена към преподавателите с

цел да се справят с психологическите нужди на учениците, свързани с тормоза и негативните хранителни нагласи.

Методологията на изследването е полуекспериментална и включва сравнения преди и след провеждането на интервенцията. В изследването са участвали 223 души, разделени в експериментални и контролни групи, състоящи се от 74 преподаватели и 149 ученици. Напоследък наблюдаваме нарастващ интерес от страна на съвременните психолози към динамиката на взаимоотношенията между родители и деца. Резултатите от проучването на Елени Статопулу показват как учителите осъзнават взаимната свързаност между различните явления, оценяват собственото си чувство за ефективност, пречките, които възприемат, и методите, които използват за психологическо справяне с тормоза и хранителните разстройства. Освен това, изследването разглежда влиянието на социалната подкрепа върху образа на тялото, самооценката, стреса, тревожността и депресията, както и участието на учащите в случаи на тормоз и отношението им към хранителните разстройства. Участниците в интервенционните групи, както от педагогическия, така и от ученическия състав, показват значителни подобрения във всичките измервания след интервенцията в сравнение с контролната група.

Структура и методологична обосновааност на изследването.

Структурата на дисертацията е логично организирана и следва последователен подход към разглеждания изследователски проблем, на проверката на хипотезата и изследователските въпроси, произтичащи от нея. Те напълно отразяват концепцията на изследването и интегрират множество идеи и факти от психологичната наука. В уводната част се излага обосновка за избраната изследователска тематика, както и значимостта на проблема от теоретична и практическа гледна точка. Определени са необходимите параметри за дисертационното изследване, включващи обект и предмет на изследване, основната цел и поставените задачи. Дисертационният труд е реализиран като класическо теоретично и емпирично изследване, обобщено на 203 страници, включващи увод, три основни глави, заключение, библиография и приложения. В него са представени 42 таблици и 36 фигури, а библиографският справочник съдържа 192 научни източника, които са релевантни на темата. В съответствие с логиката на емпиричните изследвания изградените хипотези са подложени на емпирична проверка с помощта на адекватни инструменти, които демонстрират задоволителни психометрични характеристики.

Обхват на изследването и резултати.

Елени Статопулу разработва психо-образователна интервенционна програма, насочена към 74 учители в гимназията, и оценява ефективността ѝ чрез различни резултати, свързани с учителите от целевата група и техните ученици, които са били подложени на тормоз и развили нездравословни хранителни нагласи. Основната концепция е построена върху консултативен модел, който включва принципите на когнитивно-поведенческата теория и взема предвид психологическите механизми, които стоят зад проблемите с хранителните нагласи и тормоза и които засягат самооценката, образа на тялото и нивата на стрес, тревожност и депресия. Анализите са извършени с професионална статистическа обработка посредством SPSS. Получените данни се интерпретират в контекста на потвърждаването на хипотезите. На тази основа са формулирани изводи и предложения за практически приложения на резултатите от изследването, сред които:

- 1) Относно възприятията на учителите за връзката между тормоза и нездравословните хранителни навици, те демонстрират значителен основен ефект от времето ($p < 0.001$). В резултат, хипотезата, че експерименталната група от учители показва статистически значими разлики след преминаването през психо-образователната програма в сравнение с контролната група, потвърдена от резултатите от изследването.
- 2) Относно субективното усещане за подкрепа на учениците от родителите, приятелите и учителите, се отбелязва значителен основен ефект във времето ($p < 0.001$). Следователно, хипотезата, че експерименталната група ученици демонстрира статистически значими разлики спрямо контролната група в аспекта на възприеманата подкрепа, след интервенцията, е потвърдена.
- 3) При анализа на възрастовите взаимоотношения с връстниците, се установява значителен основен ефект във времето ($p < 0.001$) за всички категории на тормоз и жертви на училищен тормоз. Освен това, основният ефект на групата е статистически значим ($p < 0.001$). Участниците в експерименталната група показват по-ниски резултати по всички подкатегории след оценяването в сравнение с контролната група ($p < 0.001$), което потвърждава хипотезата за статистически значимите разлики в участието на тормоз и инциденти с жертви.
- 4) Резултатите от анализа с повтарящи се ANOVA показват, че основният ефект от времето показва по-ниски резултати при пост-измерването спрямо контролната група ($p < 0.001$). По този начин, хипотезата, че експерименталната група ученици показва статистически значими разлики в контекста на нездравословните хранителни нагласи след интервенцията, е доказана.
- 5) Резултатите от скалата на Розенберг показват значителен основен ефект от времето ($p < 0.001$) и групата ($p < 0.001$). Настъпва значително увеличение на средния резултат на участниците при пост-измерването в сравнение с

контролната група ($p < 0.001$), което потвърждава хипотезата, че експерименталната група ученици демонстрира статистически значими разлики в самооценката след интервенцията. 6) Анализът на данните от скалата DASS разкрива статистически значими основни ефекти както от времето ($p < 0.001$), така и от групата ($p < 0.001$). Наблюдава се и значително увеличение на средните резултати на участниците при пост-измерването в сравнение с контролната група ($p < 0.001$), което потвърждава хипотезата за наличие на значителни разлики в стреса, тревожността и депресията след интервенцията. Резултатите от скалата "BI-AAQ" показват също наличието на статистически значими основни ефекти от времето ($p < 0.001$) и групата ($p < 0.001$). 7) Установява се значително увеличение на средните резултати на участниците след интервенцията в съпоставка с контролна група ($p < 0.001$), което потвърждава хипотезата за статистически значими разлики в образа на тялото.

Смятам, че настоящите резултати от изследването биха могли да бъдат приложени при изграждането на национална политика за справяне с комплексни зависимости в училищата и да служат за основа за наръчници, които да помогнат на персонала да усъвършенства подходите при управлението на учебните и поведенчески предизвикателства, както и да обучат учениците как да се справят с тревогите, свързани с образа на тялото. Държавата трябва да подпомогне преподавателите в участието им в подобни психо-образователни интервенции за професионално и личностно развитие, свързани с предизвикателствата в училищния живот.

Теоретична, емпирична и приложна стойност на дисертацията.

Създадена е програма за психо-образователно консултиране, целяща да повиши способностите на учителския персонал да работи с два основни фактора: тормоз и нездравословни хранителни нагласи сред ученици и учители. Разработеният модел за повишаване на самооценката на учителите чрез прилагането на педагогически техники, свързани с консултиране и благосъстоянието на учениците, демонстрира успешна интервенция в рамките на 16-18-годишната възрастова група от 149 ученици по отношение на управлението на тормоза и хранителните навици. Приложени са иновативни методи за обучение в психо-образователната програма, които демонстрират възможността за адаптиране към актуалните нужди. Установяването на здравословни психологически норми и стратегии за управление на психологическите нагласи може да допринесе за постигане на психологическото благополучие и удовлетвореност сред учителския състав. Докато за проучванията на проблема с тормоза и нездравословните хранителни навици са използвани съществуващи инструменти, разработването на анкета

за измерване на управлението на училищния тормоз и хранителните навици може да помогне на бъдещи научни изследвания за изследване на променливите, свързани с тези теми и другите придружаващи явления.

Методологията на изследването, която е изградена на основата на структуриране и проектиране на психо-образователната програма, както и използването на контролна група за сравнение на резултатите, представлява принос към научната общност, като позволява адаптиране на научния подход за бъдещи изследвания, целящи структуриране и внедряване на психо-образователни програми в училищна среда.

Заклучение.

В заключение, смятам, че дисертационният труд, посветен на темата: „Тормозът в училище и свързаните с него нездравословни хранителни нагласи при подрастващите ученици: психологическо консултиране на учителите за ефективно управление“, отговаря на всички предписания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав в Югозападния университет „Неофит Рилски“. Изразявам своето положително становище относно присъждането на научна и образователна степен „доктор“ на докторант Елени Статопулу по специалност 3.2. Психология - Педагогическа и възрастова психология.

Дата: 12.11.2024 г.

Благоевград

Становище: .....

/доц. д-р Б. Йорданова/

by Assoc. Prof. Bilyana Yordanova, PhD

member of the scientific jury for awarding the ESD "doctor",
approved by the Order of the Rector of "Neofit Rilski" University No. 2516 of 28.10.2024.

of a dissertation on:

**SCHOOL BULLYING AND RELATED DISORDERED EATING ATTITUDES
AMONG ADOLESCENT STUDENTS: PSYCHOLOGICAL COUNSELING OF
TEACHING STAFF REGARDING EFFICIENT PSYCHOLOGICAL
MANAGEMENT.”**

**With author: Eleni Stathopoulou - PhD student in the Department of Psychology,
doctoral program "Pedagogical and Age Psychology"
to the Faculty of Philosophy – “Neofit Rilski” University**

1. Normative Grounds for Review of the Dissertation

Eleni Stathopoulou's PhD application, which includes her dissertation, abstract, list of publications, and a reference for plagiarism checking using Turnitin software, complies with the requirements set forth in the Law on the Development of Academic Staff of the Republic of Bulgaria, the Regulations for its application, and the Regulations concerning the terms and conditions for obtaining scientific degrees and holding academic positions at South-West University "Neofit Rilski."

2. Relevance of the Topic and Scientific Research

There is a well-established causal link between school violence and the development of unhealthy eating attitudes and behaviors. Adolescent dietary restrictions resulting from peer bullying are more pronounced during the teenage years than later in life. This period is critical for identity formation and social acceptance, wherein a lack of maturity and experience significantly influences outcomes. However, research analyzing eating disorders in the context of bullying is relatively scarce. In this regard, the topic proposed by Eleni Stathopoulou is highly relevant, as her study aims to implement a psycho-pedagogical counseling program, developed by the researcher (who is also a school psychologist), based on cognitive-behavioral therapy targeted at teaching staff. This program seeks to address the psychological needs of students related to bullying and disordered eating attitudes. The research employs a semi-experimental method that includes pre- and post-intervention comparisons and evaluates 223

participants divided into experimental and control groups, consisting of 74 teachers and 149 students. There is a growing interest among modern psychologists in the dynamics of parent-child relationships. Stathopoulou's research results exemplify how teachers recognize the interconnections between these phenomena, assess their sense of self-efficacy, identify perceived barriers, and develop methods for the psychological management of bullying and eating disorders, while also considering the impact of social support, body image, self-esteem, stress, anxiety, depression, involvement in bullying incidents, and disordered eating attitudes. The composition of both teaching and student groups in the intervention exhibited significant improvements in all post-measurements compared to the control groups.

3. Structure and Methodological Justification of the Study

The structure of the dissertation is logically organized and follows a coherent approach to addressing the research problem, testing the hypothesis, and answering the arising research questions. It thoroughly reflects the research concept and integrates numerous ideas and facts from psychological science. In the introductory section, Eleni Stathopoulou provides a rationale for the chosen research topic and highlights the theoretical and practical significance of the problem. The essential parameters for the dissertation research have been established, including the object and subject of the study, the main goal, and the specified tasks. The dissertation is presented as a classic theoretical and empirical study, summarized in 203 pages, which include an introduction, three main chapters, a conclusion, bibliography, and appendices. It features 42 tables and 36 figures, with the bibliography containing 192 scientific sources relevant to the topic. In accordance with the logic of empirical research, the formulated hypotheses undergo empirical verification using appropriate instruments that demonstrate satisfactory psychometric characteristics.

4. Scope of the Study and Results

Eleni Stathopoulou developed a psycho-educational intervention program targeting 74 high school teachers and assessed its effectiveness through various outcomes concerning the targeted teachers and their students, who experienced bullying and developed unhealthy eating attitudes. The core concept is grounded in a counseling model that incorporates principles of cognitive-behavioral theory and considers the psychological mechanisms underlying eating disorders and bullying that affect self-esteem, body image, and levels of stress, anxiety, and depression. Analyses were conducted using professional statistical processing with SPSS. The data obtained are interpreted in the context of confirming the hypotheses. The following

conclusions and suggestions for practical application of the research findings were drawn: 1) Teachers' perceptions of the relationship between bullying and unhealthy eating habits showed a significant main effect over time ($p < 0.001$). Therefore, the hypothesis that the experimental group of teachers demonstrated statistically significant differences after completing the psycho-educational program, compared to the control group, was confirmed by the study's results. 2) Students' subjective feelings of support from parents, friends, and teachers exhibited a significant main effect over time ($p < 0.001$). Consequently, the hypothesis that the experimental group of students displayed statistically significant differences in perceived support compared to the control group after the intervention was confirmed. 3) Analysis of age relationships with peers indicated a significant main effect over time ($p < 0.001$) for all categories of bullying and victims of school bullying. Additionally, the main effect of the group was statistically significant ($p < 0.001$). Participants in the experimental group reported lower scores across all subcategories at post-assessment compared to the control group ($p < 0.001$), thereby confirming the hypothesis of statistically significant differences in bullying involvement and victimization incidents. 4) Results from the repeated measures ANOVA analysis highlighted that the main effect of time showed lower scores at post-measurement compared to the control group ($p < 0.001$). Thus, the hypothesis that the experimental group of students exhibited statistically significant differences in unhealthy eating attitudes following the intervention was validated. 5) Scores on the Rosenberg scale displayed a significant main effect of time ($p < 0.001$) and group ($p < 0.001$). There was a marked increase in the mean scores of the participants during the post-measurement compared to the control group ($p < 0.001$), confirming the hypothesis that the experimental group of students demonstrated statistically significant differences in self-esteem after the intervention. 6) Analysis of the DASS scale data revealed statistically significant main effects of both time ($p < 0.001$) and group ($p < 0.001$). There was also a significant increase in the average scores of participants during post-measurement compared to the control group ($p < 0.001$), confirming the hypothesis of significant differences in stress, anxiety, and depression after the intervention. Results from the "B I - A A Q" scale also indicated statistically significant main effects of time ($p < 0.001$) and group ($p < 0.001$). 7) A significant increase in the average scores of participants was noted after the intervention compared to the control group ($p < 0.001$), supporting the hypothesis of statistically significant differences in body image. I believe that the current research findings could inform national policy regarding the management of complex addictions in schools and serve as a foundation for handbooks to assist staff in refining their approaches to managing learning and behavioral challenges, as well as teaching students to address body image concerns. The state should support teachers'

participation in such psycho-educational interventions for their professional and personal development related to the challenges of school life.

5. Theoretical, Empirical, and Applied Value of the Dissertation

A psycho-educational counseling program was designed to enhance teachers' abilities to address two primary factors: bullying and unhealthy eating attitudes among students and teachers. The developed model for boosting teachers' self-esteem through pedagogical techniques related to counseling and student well-being resulted in a successful intervention within the 16-18 age group of 149 students regarding bullying management and eating habits. Innovative training methods have been employed in the psycho-educational program, demonstrating adaptability to current needs. Establishing healthy psychological norms and strategies for managing psychological attitudes can contribute to achieving psychological well-being and satisfaction among the teaching staff. While studies on bullying and unhealthy eating habits have utilized existing instruments, developing a survey to measure school bullying management and eating habits may assist future research in examining variables related to these issues and other associated phenomena. The research methodology, which incorporates the structuring and design of the psycho-educational program, along with the utilization of a control group for comparative analysis, represents a contribution to the scientific community by facilitating the adaptation of scientific approaches for future research aimed at structuring and implementing psycho-educational programs within a school environment.

6. Conclusion

In conclusion, I assert that the dissertation work entitled "School bullying and related disordered eating attitudes among adolescent students: psychological counseling of teaching staff regarding efficient psychological management" fulfills all the requirements outlined in the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, as well as the Regulations for the Development of Academic Staff at South-West University "Neofit Rilski." I express my positive opinion regarding the conferment of the scientific and educational degree of "Doctor" to doctoral student Eleni Stathopoulou in the specialty of 3.2. Psychology - Pedagogical and Developmental Psychology.

Date: 12.11.2024

Blagoevgrad

Opinion : .....

/Assoc. Prof. B. Yordanova, PhD/